

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 141/06-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. S., bytom P., zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., P., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co 198/05 z 30. septembra 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. S. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2006 doručená sťažnosť Ing. V. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), uznesením

Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 198/05 z 30. septembra 2005.

Sťažovateľ uviedol, že návrhom na obnovu konania z 18. novembra 2004 žiadal Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“), „... aby povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde v Prešove sp. zn. 14 C 128/98, v ktorom bol zviazaný Rozsudkom č. k. 14 C 128/98-178 zo dňa 15. 12. 2003 na zaplatenie sumy 80.000,- Sk spolu so 17,6 % - ným úrokom z omeškania od 18. 03. 1998 do zaplatenia, a to titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré mal získať na úkor žalobcov (...) tým, že menovaní poskytli združeniu A. v P., ktorého bol sťažovateľ účastníkom, finančné prostriedky na výstavbu radovej garáže s pozemkom v kat. území S. Predmetný rozsudok bol potvrdený Rozsudkom Krajského súdu v Prešove v odvolacom konaní č. k. 2 Co 23/04-203, zo dňa 23. 06. 2004.

V zákonnej lehote podľa § 230 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (...) podal sťažovateľ Okresnému súdu v Prešove návrh na povolenie obnovy konania sp. zn. 14 C 128/9, z dôvodu nového dôkazu, ktorý nemal možnosť predložiť súdu bez svojho zavinenia v pôvodnom konaní a ktorým mal možnosť preukázať skutočnosti tvrdené v pôvodnom konaní, že žalobcom bola odovzdaná zhotovená garáž, na zhotovenie ktorej poskytli združeniu A. finančné prostriedky, a to ešte do skončenia pôvodného konania“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ podrobne opisuje genézu prípadu a poukazuje na to, že v priebehu súdneho konania o vydanie bezdôvodného obohatenia bol do vlastníctva žalobcov jedným z členov združenia, napriek ich odstúpeniu od zmluvy o budúcej zmluve o prevode nehnuteľnosti, prevedený pozemok a zároveň im bola odovzdaná do užívania garáž. Vzhľadom na to mali podľa sťažovateľa žalobcovia (resp. jeden z nich) vyhlásiť, že žaloba bude späťvzatá, pretože predmet sporu odpadol. To sa však nestalo. Keďže žalobcom odovzdaná garáž nie je dosiaľ skolaudovaná, nie je vedená ani v katastri nehnuteľností, a preto prevod vlastníctva k nej nemohol byť zrealizovaný. Sťažovateľ však tvrdí, že okresnému súdu predložil v súvislosti s návrhom na obnovu konania dôkaz, že žalobcovia vykonávajú k tejto stavbe dispozičné práva ako k vlastnej. Následne sťažovateľ zistil, že jeden zo žalobcov uzavrel 13. septembra 2004 s budúcim kupujúcim zmluvu o budúcej zmluve, podľa ktorej sa zaviazal, že na neho prevedie predmetnú garáž do 30 dní po nadobudnutí do vlastníctva.

Napriek tomu, že okresnému súdu boli predložené všetky uvedené dôkazy, návrh na obnovu konania bol jeho uznesením sp. zn. 9 C 276/2004 zo 4. apríla 2005 zamietnutý. Okresný súd poukázal v odôvodnení uvedeného uznesenia okrem iného na to, že povolená obnova konania by neprivedla pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie, ako aj na to, že v pôvodnom konaní bola vyslovená absolútna neplatnosť zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, a teda zo zákona je povinnosť vrátiť sumu 80 000 Sk z titulu bezdôvodného obohatenia. Navyše vyslovil názor, že sťažovateľ sa môže domáhať svojich práv osobitnou žalobou o vydanie veci.

Proti označenému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 198/05 z 30. septembra 2005, ktorým napadnuté uznesenie v časti, v ktorej bol zamietnutý návrh na obnovu konania, potvrdil.

Krajský súd v odôvodnení sťažnosťou napadnutého uznesenia s poukazom na § 228 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) vyslovil záver, že dôkaz predložený v konaní o povolenie obnovy konania sp. zn. 14 C 128/98, t. j. zmluva o budúcej kúpnej zmluve uzavretá podľa § 52a Občianskeho zákonníka 13. septembra 2004 medzi žalobcami ako budúcimi predávajúcimi a budúcim kupujúcim, nespĺňa podmienku ustanovenú v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keďže z nej nepochybne vyplýva, že bola uzavretá až po nadobudnutí právoplatnosti konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 128/98. K tomuto záveru sťažovateľ citujúc z napadnutého uznesenia uviedol: „... že návrhom na povolenie obnovy konania nie je možné sa domáhať opätovného hmotnoprávneho posúdenia nároku v už právoplatne rozhodnutej veci, a preto ani prípadná vecná nesprávnosť rozsudku vo vzťahu k právnemu posúdeniu zmluvy o budúcej zmluve o prevode nehnuteľností, resp. zmluvy o dielo, na ktorú poukazoval sťažovateľ, nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy konania.“

Sťažovateľ vytýka okresnému súdu aj krajskému súdu najmä to, že rozhodli bez toho, aby boli vypočutí žalobcovia. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu

a tvrdí, že „... dôvodom obnovy konania môžu byť dôkazy, ktoré existovali v čase pôvodného konania, ako aj dôkazy, ktoré vznikli po rozhodnutí súdu, ale sú spôsobilé dokázať rozhodné skutočnosti tvrdené pred rozhodnutím súdu a taký dôkaz bol predložený s návrhom na obnovu konania“.

Sťažovateľ zastáva názor, že ním predložený dôkaz je „... procesne spôsobilým dôvodom obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) O. s. p.“.

Napokon sťažovateľ upriamuje pozornosť na to, že za súčasného stavu existuje právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, ktoré ho zaväzuje zaplatiť žalobcom sumu 80 000 Sk s príslušenstvom (t. č. už dosahujúcim výšku istiny), „... pričom pri vzájomnej podmienenosti plnenia omeškanie nevzniká tomu účastníkovi, ktorému nebol plnený jeho vzájomný nárok. Preto sťažovateľ zotrváva na stanovisku, že ani v prípade takto posúdenej problematiky, uplatnením práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, nie je možné doceliť inak ako v obnovenom konaní, pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci“.

Podľa sťažovateľa v danom prípade nie sú skutkové a právne závery, o ktoré oprel krajský súd (a pred ním aj okresný súd) svoje uznesenie sp. zn. 4 Co 198/05 z 30. septembra 2005 z ústavného hľadiska ospravedliteľné a udržateľné, čo malo za následok porušenie jeho označených práv. Sťažovateľ v súvislosti s týmto záverom argumentuje tým, že „V danom prípade sa ani okresný súd, ani Krajský súd v Prešove nezaoberali skutkovou podstatou nového dôkazu predloženého sťažovateľom v návrhu na obnovu konania, ktorý sťažovateľ v dôsledku popísaných skutkových okolností nemohol v takejto podobe predložiť v pôvodnom konaní a už vôbec nie overením jeho dopadu na priaznivejšie rozhodnutie vo veci v pôvodnom konaní“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o porušení jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 198/05 z 30. septembra 2005 a súčasne sa domáha zrušenia tohto rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie a rozhodnutie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nestranným a nezávislým súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, II. ÚS 132/06).

Ústavný súd v tejto spojitosti uvádza, že podľa svojej stabilnej judikatúry (II. ÚS 54/02) je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, v tomto prípade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prípustnosť obnovy konania, tak ako sa toho domáha sťažovateľ. Súčasne ústavný súd zdôrazňuje, že reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o obnovu konania neznamená, aby všeobecné súdy (v danom prípade okresný súd a krajský súd) preberali skutkové a právne názory účastníka konania, ktorý sa domáha jeho obnovy.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie vyžaduje, aby postup a rozhodnutia všeobecných súdov boli preskúmateľné, aby ich rozhodnutia obsahovali dostatok relevantných dôvodov objasňujúcich výroky, a súčasne, aby také rozhodnutia neboli arbitrárne.

Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane opravných konaní. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto

procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04).

Krajský súd v napadnutom uznesení riadne odôvodnil, na základe čoho potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu v časti, v ktorej bol zamietnutý návrh na obnovu konania (§ 157 ods. 2 OSP). Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu obsahuje dostatočný výklad a použitie § 228 OSP vo vzťahu k uplatnenému dôvodu obnovy konania.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu okrem iného vyplýva, že:

„Žalobca sa návrhom na obnovu konania domáhal povolenia obnovy konania, ktoré bolo vedené na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 14 C 128/98, ktoré skončilo právoplatným rozhodnutím vo veci samej dňom 3. 9. 2004.

Citované ust. § 228 ods. 1 písm. a) O. s. p. predpokladá príslušnosť povolenia obnovy konania len z dôvodu taxatívne vymedzeného v citovanom ustanovení, t. z. že takýmto dôvodom je existencia skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazov, ktoré bez svojej viny nemohol účastník použiť v pôvodnom konaní a to za predpokladu, že mu môžu prívodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Takýto nový dôkaz však musí byť spôsobilým dôvodom obnovy konania vtedy, ak je nimi možné preukázať právne spôsobilú skutočnosť, ktorá môže prívodiť pre účastníka, ktorý návrh na obnovu konania podáva, priaznivejšie rozhodnutie vo veci a ktorý napriek tomu, že v čase pôvodného konania objektívne existovali bez svojej viny ich nemohol použiť v pôvodnom konaní, napríklad preto, že o nich nevedel ani inak z procesného hľadiska nezavinil nesplnenie povinnosti tvrdenia alebo dôkaznú povinnosť. Z obsahu pripojenej zmluvy o budúcej kúpnej zmluve nepochybne vyplýva, že táto je zo dňa 13. 9. 2004, t. j. po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy, ktorej sa žiada, a to konania vedeného na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 14 C 128/1998. To znamená, že v danom prípade nie je splnená podmienka vyplývajúca z ust. § 228 ods. 1 písm. a) O. s. p. Ďalej návrhom na povolenie obnovy konania nie je možné sa domáhať opätovného hmotnoprávneho posúdenia nároku

v už právoplatne rozhodnutej veci, a preto ani rozhodnutie a právne posúdenie zmluvy o budúcej zmluve o dielo v konaní, na ktoré poukazuje žalobca vedenom na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 15 C 195/97, v danom prípade nie je právne významné.

Vecná nesprávnosť rozsudku, ktorého obnova konania sa navrhuje, nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy konania podľa § 228 ods. 1 O. s. p. (ZSP 15/2000, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 83/99).

K odvolacím námietkam žalobcu, ktorý sa domáhal opätovného hmotnoprávneho posúdenia už právoplatne rozhodnutej veci vedenej pod sp. zn. 14 C 128/98 na Okresnom súde v Prešove, odvolací súd dodáva, že túto námietku považoval za nedôvodnú vzhľadom k tomu, že vzhľadom na res judicata nie je možné opätovné preskúmanie vecnej správnosti rozhodnutia povolením obnovy, ktorého sa domáhal ani z hľadiska prípustnosti dôvodov vyplývajúcich z ust. § 228 O. s. p.“

Na základe uvedených skutočností krajský súd v súlade s ustanovením § 219 OSP napadnuté uznesenie okresného súdu v zamietavom výroku potvrdil ako vecne správne, keďže dospel k záveru, že sťažovateľ nepreukázal taxatívne vymedzený dôvod povolenia obnovy vyplývajúci z ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a) OSP.

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nie je možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho arbitrárnosti alebo o zjavnej neodôvodnenosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu netrpí vnútornými rozpormi a pri prijímaní skutkových a právnych záverov nedošlo k žiadnym zjavným omylom alebo k uvedeniu skutočností, ktoré by boli v zrejmom rozpore s podstatou súdnej ochrany požadovanej v konaní o obnovu konania.

Sťažovateľ v podstate ani nenamietal nedostatok odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 Co 198/05 z 30. septembra 2005, výtýkal mu predovšetkým to, že mal interpretovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o prípustnosti obnovy konania tak, že mal vyhovieť jeho návrhu na obnovu konania.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že krajský súd rozhodol bez toho, aby boli k dôkazu, ktorý predložil k návrhu na povolenie obnovy konania, vypočítaní žalobcovia, poukazuje ústavný súd na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého čl. 6 ods. 1 dohovoru zaručuje síce právo na spravodlivý proces, neupravuje však prípustnosť dôkazov alebo ich hodnotenie (A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru). Aj podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu nie je súčasťou práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ani základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy povinnosť vykonať dôkazy označené účastníkom konania (I. ÚS 75/96, II. ÚS 153/03). Procesný princíp voľného hodnotenia dôkazov v spojení so zásadou procesnej ekonomiky dovoľuje súdu vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia vedú k rozhodnutiu vo veci samej (napr. II. ÚS 218/00, IV. ÚS 182/04).

Posudzované rozhodnutie preto vylučuje reálnosť záveru o porušení označených práv už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti. Sťažovateľ svoju sťažnosť v podstate opiera o rovnaké argumenty, aké uviedol v návrhu na obnovu konania a v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu.

Ústavný súd sa napokon odvoláva na svoju doterajšiu judikatúru, ktorej súčasťou je aj právny názor, v zmysle ktorého je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť, a toho, či sú splnené iné zákonom ustanovené náležitosti, zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex (napr. I. ÚS 94/05).

Sťažovateľ bol žalovaný v spore, ktorého sa týkal jeho návrh na obnovu konania, všeobecné súdy v jeho veci na základe jeho návrhov konali a rozhodli, svoje rozhodnutia náležite odôvodnili na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Preto nemôže nahrádzať postupy a rozhodnutia všeobecných súdov spôsobom, akým to požaduje sťažovateľ, a tak prebrať na seba ústavnú zodpovednosť všeobecných súdov za ochranu zákonnosti podľa § 1 OSP, ak sa táto ochrana poskytla bez porušenia ústavnoprocených princípov ustanovených v čl. 46 až 50 ústavy, ktorých ustálený výklad vyplýva zo stabilnej judikatúry ústavného súdu.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2006